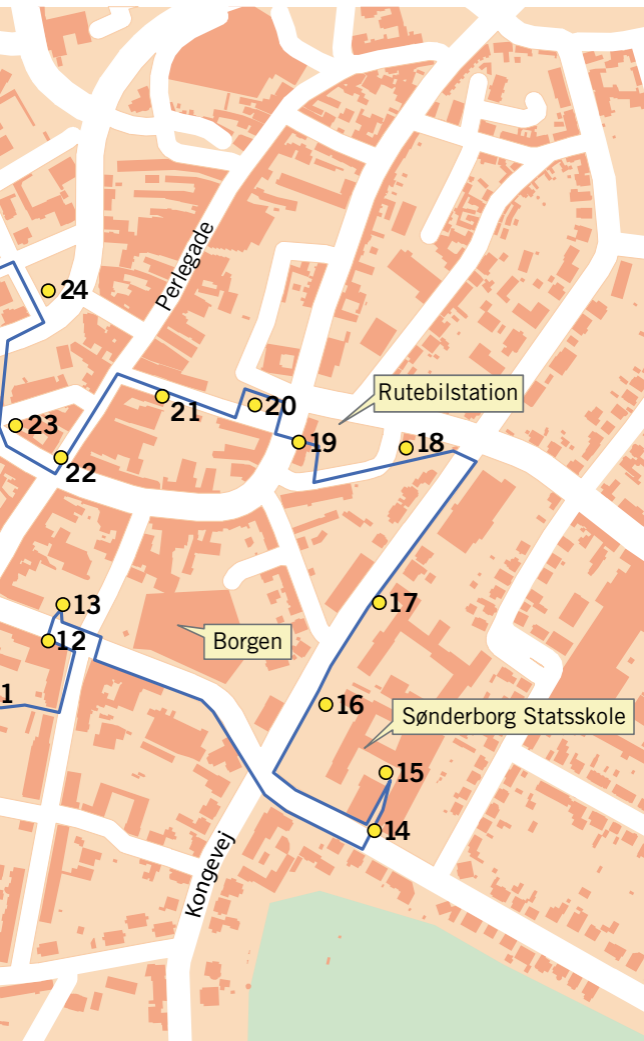

Kultur-Tur i Sønderborg

En vandring fra skulptur
til skulptur, fra mindesten
til mindesten, fra fortid
til nutid.

1. Rytterstatue

(54.907277, 9.758121)

Rytterstatue af Hans Pauli Olsen, bronze og granit.

Købt af Ringriderkomiteen, overdraget til Sønderborg Kommune i 1998.

På soklen ses ringrideren i galop frem mod galgen, mens selve skulpturen er en smuk kvindelig rytter i stille gang - måske på vej til optoget.

2. Myten

(54.908198, 9.785105)

Myten af Eiler Madsen. Skænket af Sydbank-Fonden, 2008.

Skulpturen symboliserer myten om Kong Christian II, der sad i fangenskab på Sønderborg Slot 1532-1549.

Kunstneren forestiller sig, at kongen har forladt bordet i utide. Myten med rillen i bordets kant er opstået på baggrund af Carl Blochs maleri fra 1871 (udstillet på Frederiksborg Slot), hvor kongen står ved et bord. I virkeligheden har bordet aldrig eksisteret – før denne skulptur.

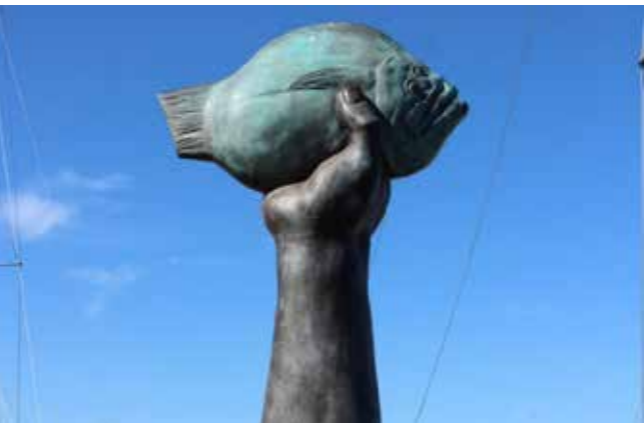
Sønderborg Slot har på foranledning af Sønderborg Kommunes Kunstfond fået en velliggende kopi, som er udstillet i Chr. II-rummet.

3. Der Butt im Griff

(54.909692, 9.785515)

Der Butt im Griff af Günther Grass, bronze. Skulpturen er som mange andre finansieret af private midler som en gave til Sønderborg By. Afsløret 29. juli 2004 af Kronprinsparret.

Skulpturen er inspireret af Brdr. Grimms eventyr "Konen i Muddergrøften". Eventyrets morale er, at griskhed sjældent fører noget godt med sig.

4. Ansigter

(54.909696, 9.785771)

Ansigter er udført af Vibeke Fønnesberg, 2004. Brændt ler. Købt af Boligforeningen af 1942.

De seks ansigter i murene er portrætter af bestyrelsesmedlemmer i Boligforeningen af 1942 på det tidspunkt, da boligerne blev bygget.

Fra 1888 til 1988 producerede Solofabriken margarine her, hvor der nu ligger 150 boliger.

5. Solofabriken

(54.910053, 9.785839)

Granitskulptur, skabt af stenhugger Claus Nydahl, opsat 2014.

Den lille skulptur fortæller i al sin enkelthed om dette steds fortid. Nu er her boliger, men fra 1888 til 2002 lå der en margarinefabrik, Solofabriken, hvis vartegn var en karakteristisk buet facade. Fabrikken var igennem generationer arbejdsplads for mange sønderborgere, og trafikken var i mange år påvirket af fabrikkens eget jernbanespor, som var det sidste, der blev anvendt på Als.

6. Vi sætter spor

(54.910883, 9.785652)

Gavlmaleri, skabt af Andreas Welin (lille foto). Kig mod nord – og se: Maleriet blev bestilt af Sønderborg Kommunes Kunstfond i anledning af, at Sønderborg i 2017 var vært for Spejdernes Lejr med ca. 35.000 deltagere. Lejrens motto var "Vi sætter spor", og det store gavlmaleri minder hver dag byen om det dejlige besøg af spejdere fra hele verden, ligesom det vækker minder hos lejrens deltagere, når de genbesøger Sønderborg. Gavlmaleriet er det til dato største af kunstnerens ca. 500 værker.

7. Solotrappen

(54.909525, 9.786486)

Trappekunst udført af Kristian Vodder
Svensson, 2017.

Kunstværket er bestilt af Sønderborg Kommunes Kunstfond og medfinansieret af boligforeningerne B42 og SAB. Det markerer, at Sønderborg Kommune i 2017 af Dansk Ungdoms Fællesråd blev udnævnt til Årets Ungdomskommune. Trappekunsten kan ikke ses oppefra, men har forvandlet den grå trappe til kunst, når den ses nedefra.

8. Margarinepakke med ansigter

(54.909331, 9.787085)

Margarinepakke med ansigter, udført af Vibeke Fønnesberg. Tegl og ler, 2004. Købt af Boligforeningen af 1942.

Det foldede "papir" symboliserer noget, der er brudt ned, mens den gule farve symboliserer margarinen. Portrætterne er af medarbejdere og direktører på Solofabriken gennem tiderne.

9. Als

(54.908864, 9.78899)

Als af Adam Fischer, 1951. Bronze og granit.

Gave til Sønderborg fra Ny Carlsbergfondet.

Ved opstillingen fik skulpturen en hård medfart, da borgerne ikke fandt, at den levede op til det alsiske kvindeideal. Nu har man taget skulpturen til sig som symbol på den frodige ø, den står på, og studenterne fejrer hver sommer veloverstået eksamen med dans omkring fontænen.

10. Skulptur uden navn

(54.908573, 9.789355)

Skulptur uden navn af Søren Georg Jensen, 1980. Bronze og granit. Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

En tilsvarende skulptur af kunstneren, blot af tufsten, står ved Toldboden i København. Skulpturen er en videreudvikling af Aurora Septentrionalis (Nordens Aurora), som kunstneren i 1972-73 udførte for Det Danske Institut i Rom.

11. Børnenes gave

(54.908641, 9.789393)

Gave fra børnene i dagplejen i anledning af Sønderborgs 750 års byjubileum i 2006.

Omkring 600 børn har sat deres fod- eller håndaftryk på små lerplader, der er malet og brændt, hvorefter de er samlet i tre større relieffer.

12. Folkelig hilsen - frise med relieffer

(54.909227, 9.790437)

Frise med relieffer. Et folkeligt fingeraftryk efter pottemager-mesterskabet i 1990, hvor alle tilskuere på Rådhusstorvet kunne præge deres egen plade, som efterfølgende blev brændt hos mesterskabets arrangør, EUC Syd i Sønderborg.

Det er folkelig kunst, skabt hver for sig, i fællesskab og med bredt ejerskab.

13. Krukke

(54.909493, 9.790801)

Krukke af Aksel Krog, Leif Vange og Jørgen Hansen, 1991. Keramik.

Verdens største drejede krukke (3,19 m) blev fremstillet midt på Rådhusstorvet i Sønderborg i forbindelse med et DM for pottemagere i byen i 1990. Der blev brugt 1.800 kg ler, som efter brændingen blev til "kun" ca. 1.500 kg.

Krukken blev i 1990 registreret af Guinness Rekordbog.

14. Pegeren

(54.907632, 9.794877)

Pegeren af Claus Carstensen, selvportræt skabt som direkte afstøbning. Bronze, 2007.

Carstensen er student fra Sønderborg Stats-skole i 1976, i 1983 uddannet på Det Kgl. Danske Kunstakademi og 1993-2002 professor samme sted. Claus Carstensen var med i gruppen, der grundlagde "De unge vilde". Han arbejder primært med maleri, men også video, installationer, musik og litteratur.

15. 90'ernes gymnasieelev

(54.908118, 9.795052)

90'ernes gymnasieelev af Heidi Guthmann Birck. Skabt til skolens 75 års jubilæum i 1995. Bronze.

Heidi Birck er født i Tyskland, men har boet i Danmark siden 1965. I sin fascination af menneskekroppen vil hun gerne anvende modsatrettede udtryk og dualitet, hvilket også ses i skulpturen her.

16. Mand og pige

(54.908519, 9.794402)

Mand og pige af Povl Søndergaard, skabt i 1934. Sandsten.

Skænket af tidligere elever til Statsskolens 25 års jubilæum i 1945. Bevægelsesmotivet og påklædningen er tidstypisk for 1930'ernes opfattelse af ungdommen.

Afsløringen markerede, at skolen var "sig selv" igen efter et år, hvor den havde været beslaglagt af værnemagten.

17. Porten til skolen

(54.909435, 9.794855)

Porten til skolen, skabt af Ahlmann-Skolens knapt 500 elever i anledning af skolens 100 års fødselsdag i 2007.

Porten er designet af Henning Weile og Gynther Hartmann, Sønderborg Kommune. Alle elever har været en dag hos portens sponsor, Petersen Tegl, for at lave hver deres personlige plakette.

18. To mure

(54.910526, 9.795203)

To mure af Erik Heide, 1990. Beton, jern og sandsten.

Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

Erik Heide er især kendt for sine udsmykninger af kirker, hvor han i flere tilfælde har stået for alt fra døbefont til prædikestol og krucifiks. Han er en autodidakt kunstner, der arbejder med mange forskellige typer materiale.

19. Graffiti

(54.910722, 9.793804)

Graffiti af Lars Jensen alias L:Ron:Harald, 2011 og 2015.

Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

Sønderborgeren Lars Jensen er en af landets mest kendte graffitimalere og har løst mange udsmykningsopgaver. Han mestrer spraydåsen med en præcision, som var den en pensel.

Arbejdet her blev afbrudt midtvejs, da det viste sig, at der blev brugt udendørs maling, men gjort færdigt i 2015.

20. De bevæger sig, bliver tunge og dør (54.910984, 9.793454)

De bevæger sig, bliver tunge og dør. Skulptur af Jørgen Haugen Sørensen, 1980. Travertin. Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

Haugen Sørensens skulpturer, som ses mange steder i Danmark, rummer ofte bløde former ud fra et ønske om at bryde hårde kanter og skarp arkitektur. Skulpturen er i 2016, i samarbejde med konserveringsekspertes, vandblæst efter italiensk forbillede, hvilket har givet et lysere udtryk.

21. Erindringsstykke

(54.911158, 9.791994)

Erindringsstykke Sønderborg af Kristian Dahlgaard Larsen, 1999. Forarbejdet stål. Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

Kunstneren har anvendt et nyt perspektiv i kunsten ved at gentage skulpturerne i fire eksemplarer. Derved har portrætteerne fået dybde. Alle skulpturens portrætterede personer har haft eller har tilknytning til Idrætshøjskolen i Sønderborg.

22. Sansernes Port

(54.910653, 9.790731)

Sansernes Port af Jørgen Haugen Sørensen, 1979. Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

Svensk og sydafrikansk granit formet i Haugen Sørensens karakteristiske bløde, organiske former. En anden af kunstnerens skulpturer kan ses ved Cathrinesminde Teglværksmuseum, ca. 15 km vest for Sønderborg.

23. Martin med fløjten

(54.910858, 9.789789)

Martin med fløjten, skulptur af Vibeke Fønnesberg. Afsløret 6. oktober 2011. Bronze. Financieret af private donationer.

Skulpturen er den første i Sønderborg af en tidligere borger i fuld figur (trekvart størrelse). Martin var en af byens sidste originaler, kendt i gadebilledet af borgere i alle aldre, som fornøjede sig, når han med en lille togfløjte meldte sin ankomst. Han levede som klunser ved at sælge indsamlede ting og sager til byens produkthandlere. Han døde i 1976 – fattig, men respekteret for sin visdom og venlighed.

24. Mindsten for Peter Reimers

(54.911945, 9.790659)

Mindsten for Peter Reimers, af Niels Hansen Jacobsen. Afsløret i 100-året for Reimers' fødsel i 1926.

Slagtermesteren og politiken Peter Reimers var en central skikkelse i kampen for danskheden i Sønderjylland fra 1864 til 1920. Han bestred med takt og fasthed talrige æreshverv i en vanskelig tid. Han levede til 1922 og oplevede således Genforeningen.

Stenen er rejst af landsmænd (se stenens bagside).

25. Mindesten fra 1. verdenskrig

(54.911706, 9.787715)

Mindesten fra 1. verdenskrig (1914-1918).

Tegnet af Thomas Havning, rejst i 1923.

På monumentet står navnene på 192 faldne i 1. Verdenskrig fra Sønderborg, både tyske og danske. Stenens top minder om en sarkofag. Thomas Havning tegnede også nødpengesedler til Dybbøl Sogn.

Hvert år på tidspunktet for fredsslutningen, den 11. november kl. 11, lægger Sønderborg Kommune og Forsvaret krans på mindestenen.

26. Glasmosaikkerne i Sct. Marie Kirke (54.911436, 9.787335)

Glasmosaikkerne i Sct. Marie Kirkes kor er tegnet af kunstneren Per Kirkeby og indviet 27. november 2011.

Kirkeby er inspireret til mosaikkerne af Getsemane Have og den tomme grav.

Kirken er indviet i 1600 og havde vinduer mod øst. I forbindelse med en omfattende restaurering af kirken i 1923 blev de muret til, fordi der ikke var råd til at restaurere støbejernsvinduerne.

De tydelige aftegninger af de tilmurede vinduer er nu, takket være sponsorater, erstattet af Kirkebys farverige mosaikker.

27. Hønekilden

(54.911851, 9.785725)

Vandkunst i bronze af Vibeke Fønnesberg, 2016.

Kunstværket er en humoristisk fortolkning af kilden, som ses bag gitteret i skrænten ved siden af: De 16 vandhaner og hanen i bronze vander høns ved Hønekilden.

Kilden er kendt for sit rene vand, som Dronning Dorothea allerede i 1500-tallet fik leveret til slottet via et rør af udhulet træ.

Området er renoveret i 2016 og står nu som en kunstnerisk kobling mellem den moderne havn og det gamle Havbogadekvarter.

28. Ansigtsbuste af A.P. Hansen

(54.912169, 9.784920)

Bronze, udført af Vibeke Fønnesberg, rejst af borgere, 2019.

Med busten har initiativtagerne ønsket at hylde en ildsjæl, som har haft enestående betydning for kunst og kultur i Sønderborg. Utrætteligt og med enorm kreativitet har A.P. Hansen sat sit personlige aftryk på utallige kunstværker, bygninger og projekter i byen, ikke mindst Alsion, men også en række af kunstværkerne i denne folder, bl.a. Martin med fløjten, Hønekilden og Der Butt im Griff. A.P. Hansen var formand for Kunstfonden 2007-2017.

29. Dyret

(54.913003, 9.78378)

Dyret af Erik Heide, 1978, støbejern og granit.

Købt af Sønderborg Kommunes Kunstfond.

Ud over sine kirkeudsmykninger er Heide kendt for sine skulpturer, der oftest forestiller dyr. Inspiration til de grove, varme dyr finder Heide ofte i Johannes V. Jensens "Himmerlandshistorier".

Ved Broager Kirke står også en skulptur af Erik Heide.

Om andre skulpturer og kunstværker i Sønderborg Kommune

Sønderborg

Kunstfonden

Alle skulpturer i Sønderborg Kommune:
<https://sonderborgkommune.dk/skulpturer>

Træskulpturerne fra Wood Sculpture:
www.woodsculpture.dk

AUGUSTIANA
Skulpturpark og kunstcenter

Løbende udstillinger af moderne kunst,
Danmarks smukkeste skulpturpark
– læs mere her: www.augustiana.dk

Mere om "Kultur-Tur"

I app'en bliver du af A.P. Hansen guidet på en tur rundt til nogle af Sønderborgs kunstværker. A.P. Hansen er fhv. formand for Sønderborg Kommunes Kunstfond (2007-2017) og fhv. borgmester i Sønderborg Kommune (1998-2006).

Gennem en årrække har A.P. Hansen taget tusinder med på byvandring i Sønderborg. Her fortæller han om ca. 30 kunstværker og de personlige anekdoter, der knytter sig til dem og hans tid på borgmesterkontoret. De udvalgte skulpturer og kunstværker er i årenes løb præsenteret i en lille folder – en af kommunens mest trykte – som løbende er opdateret, når nye kunstværker kom til, og/eller ruten blev ændret.

I 2016 blev A.P. Hansens fortællinger filmet, og i 2018 blev de samlet og præsenteret i app'en "Kultur-Tur". På infotavler ved hver seværdighed er der en QR-kode, som man kan scanne og dermed komme ind på app'en, hvor der på dansk, tysk og engelsk fortælles om de enkelte kunstværker. Filmene er pt. alene med dansk tale.

"Kultur-Tur" er for alle

A.P. Hansens byvandring i Kultur-Turen går bl.a. forbi "Der Butt im Griff" på havnen, "Martin med Fløjten" på Jernbanegade og "Myten" på Sdr. Havnegade. Det er kunstværker, som A.P. Hansen har været med til at få opstillet i byen.

– Kunst har altid været en lidenskab for mig, og vi har så mange smukke og inspirerende kunstværker i Sønderborg. Det er dejligt, at mange flere borgere og turister nu takket være app'en og filmklippene kan følge med i historierne om kunstnerne og skulpturerne, siger A.P. Hansen.

Tag med på A.P. Hansens populære byvandring og få et indblik i hans mangeårige engagement for kunst og kultur via Kultur-tur.

God fornøjelse!

Tak til:

A.P. Hansen
Sønderborg Statsskole
Sct. Marie Kirke
Sønderborg Andelsboligforening
Boligforeningen B42
Sønderborg Slot

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

www.facebook.com/sonderborgkommune